

Rapport

Klacht

Verzoeker klaagt erover dat de Koninklijke Marechaussee hem in het kader van Mobiel Toezicht Vreemdelingen (MTV) regelmatig bij grensoverschrijding selecteert voor controle, terwijl elke keer blijkt dat er geen sprake is van illegaal verblijf. Volgens verzoeker wordt hij voornamelijk geselecteerd op huidskleur.

Beoordeling

Algemeen

1. Verzoeker woont in België en heeft de Nederlandse nationaliteit. Hij werkt in Nederland en passeert om die reden dagelijks per auto de Belgisch-Nederlandse grens. Zijn auto heeft een Nederlands kenteken. Verzoeker heeft een donkere huidskleur.
2. Verzoeker is sinds medio 2005 zeer frequent door de Koninklijk Marechaussee in het kader van Mobiel Toezicht Vreemdelingen (MTV) gecontroleerd op de A2 in de buurt van Eijsden.
3. De Koninklijke Marechaussee (KMar) is sinds het Akkoord van Schengen belast met het verrichten van MTV-controle ter bestrijding van illegaal verblijf in Nederland door illegale grensovergang. Alle personen, Nederlander of niet-Nederlander, waarvan mag worden aangenomen dat zij kort daarvoor de grens zijn gepasseerd mogen op grond van de vreemdelingenwet worden staande gehouden om hun identiteit, nationaliteit en verblijfsrechtelijke positie vast te stellen.
4. Verzoeker klaagt erover dat zijn huidskleur een belangrijk criterium vormt op grond waarvan hij steeds gecontroleerd wordt door de KMar.
5. De KMar verklaarde de klacht van verzoeker ongegrond. Verzoeker heeft zich daarom op 28 november 2008 tot de Nationale ombudsman gewend. De Nationale ombudsman heeft de klacht in onderzoek genomen en twee medewerkers een MTV controle laten bijwonen bij Eijsden in het kader van het onderzoek.

I Bevindingen

a. Ervaring van verzoeker

1. Verzoeker woont al meer dan tien jaar in de grensstreek van België, grenzend aan de Nederlandse provincie Limburg. Verzoeker heeft een voltijds baan in Nederland. Om die reden rijdt hij dagelijks via een van de grensovergangen in de buurt van Maastricht met de auto naar zijn werk in Nederland. Verzoeker is oorspronkelijk afkomstig uit Curaçao en heeft een donkere huidskleur. Hij heeft de Nederlandse nationaliteit. Zijn auto heeft een Nederlands kenteken.

2. In de periode van medio 2005 tot oktober 2006 is verzoeker vele malen door de KMar op de snelweg (de A2) staande gehouden en gecontroleerd in het kader van MTV. Elke keer mag hij na vaststelling van zijn identiteit en Nederlandse nationaliteit weer doorrijden. Dit oponthoud kost hem echter steeds veel tijd. Dit varieert van vijftien tot soms bij drukte dertig minuten. Verzoeker ervaart het als discriminatie dat hij steeds maar weer voor deze controle geselecteerd wordt. Volgens hem heeft het alles te maken met discriminatie op grond van zijn huidskleur. Verzoeker kan niet aangeven op welke data en hoe vaak hij precies is aangehouden.

3. Verzoeker liet weten dat de controle door de KMar op de A2 niet elke dag en niet steeds op dezelfde plaats gebeurt. Maar als de KMar controleert wordt hij negen van de tien keer staande gehouden. Om die reden nam hij vaak ook een andere route. Sinds de laatste controle in oktober 2006 heeft hij de A2 niet meer genomen en is hij niet meer gecontroleerd.

4. Verzoeker diende hierover een klacht bij de Anti Discriminatievoorziening Zuid Limburg/Trajekt (hierna ADV). De ADV stelde een vooronderzoek en stelde in dat kader een aantal vragen aan de KMar. Er volgde toen een intern disciplinair onderzoek bij de KMar. Tijdens welk onderzoek een gesprek tussen verzoeker en de KMar plaatsvond. Dit onderzoek werd schriftelijk afgedaan door het Hoofd van de Sectie Interne onderzoeken van de Staf van de KMar. In deze afdoening werd geconstateerd dat de controle door de KMar in het kader van de MTV steekproefsgewijs plaatsvindt en de selectie van de vreemdelingen aan de hand van verschillende criteria gebeurt. Huidskleur zou daarbij nooit het enige criterium kunnen zijn. In het geval van verzoeker had zijn buitenlandse kenteken een doorslaggevende rol gespeeld. Van discriminatie was geen sprake, aldus de KMar.

5. Verzoeker heeft op deze reactie van de KMar gereageerd via zijn gemachtigde van de ADV met de mededeling dat zijn auto een Nederlands kenteken heeft en zijn kenteken bekend gemaakt. Ook heeft hij uitleg gevraagd over de criteria die bij zijn selectie een rol hadden gespeeld. Tevens verzocht hij om een verklaring dat de controle steekproefsgewijs plaats heeft maar hij vrijwel steeds in deze selectie viel.

6. Op 19 oktober 2007 is vervolgens door de ADV namens verzoeker een klacht ingediend bij de KMar. Deze klacht is voorgelegd aan de klachtencommissie politietaken Koninklijke Marechaussee. Deze adviseerde de commandant de klacht ongegrond te verklaren. De klachtencommissie gaf in haar advies expliciet aan dat de huidskleur van verzoeker niet het enige criterium kon zijn geweest, maar dat dit wel een rol kan hebben gespeeld bij de selectie. Bij de controle kan iedereen worden staande gehouden. De wet noemt geen selectiecriteria. Op grond van ervaring zijn wel criteria ontwikkeld. Huidskleur alleen volstaat niet. Uit het horen van de betrokken ambtenaar was gebleken dat de slechte staat van de auto tevens een rol had gespeeld bij de selectie van verzoeker.

De commandant volgde het advies van de klachtencommissie in die zin op dat hij de klacht ongegrond verklaarde. Hij gaf daarbij aan dat het nooit de bedoeling was bij de MTV-controles om te discrimineren.

7. Verzoekers vertrouwen in de KMar was hiermee niet hersteld. Hij vond het verhaal van de KMar dat ook de staat van zijn auto een rol speelde niet overtuigend. Ook had hij geen verklaring gekregen over de hoge frequentie van zijn eigen staande houdingen, die volgens hem een contra indicatie vormden voor de stelling dat hier steekproefsgewijs werd gecontroleerd. Om die reden wendde verzoeker zich tot de ADV, die de klacht voor onderzoek doorstuurde naar de Nationale ombudsman.

b. Uitleg van de minister van Defensie naar aanleiding van algemene vragen over Mobiel Toezicht vreemdelingen

De minister van Defensie reageerde bij brief van 7 december 2009 op de bij de start van het onderzoek en de nadien nog gestelde vragen van de Nationale ombudsman. Hij verzocht om vertrouwelijke behandeling van de aanvullende informatie, die als bijlage werd meegestuurd. Dit verzoek werd door de Nationale ombudsman vanwege de vertrouwelijkheid van de gegevens gehonoreerd.

1. Sinds de totstandkoming van het Akkoord van Schengen is de grensbewaking aan de landgrenzen vervallen. Een aantal landen, waaronder Nederland, heeft maatregelen genomen om ongewenste illegale immigratie en criminaliteit tegen te gaan. Dit Mobiele Toezicht Vreemdelingen is opgenomen in de vreemdelingencirculaire 2000 (zie achtergrond, onder 1.).

2. In Nederland is de KMar sinds mei 1994 belast met het MTV aan de binnengrens van België en Duitsland. Dit toezicht richt zich op alle grensgangers. Voor het staande houden in het kader van een MTV is geen redelijk vermoeden van illegaal verblijf vereist zoals dat bij staande houding op grond van het binnenlands toezicht wel vereist is. De controle vindt plaats direct (binnen drie kilometer) achter de grens en wordt steekproefsgewijs uitgevoerd op onder meer de snelwegen. Hoewel de grensbewaking is vervallen moet men zich binnen Schengengebied wel kunnen legitimeren met een geldig reisdocument. Er is een groot aantal verschillende locaties waar de controles in Limburg plaatsvinden.

3. Voor het uitvoeren van Mobiel Toezicht heeft de wetgever een aantal handvatten in de vorm van selectiecriteria in de Vreemdelingencirculaire opgenomen. In beginsel kan iedere grensganger worden staande gehouden teneinde illegaal verblijf te bestrijden.

De KMar richt zich vooral op: kleinere personenbussen, personenauto's met overmatige belading van personen of bagage, auto's met buitenlandse kentekens, auto's met een slechte staat van onderhoud, bepaald type voertuigen, auto's met geblindeerde ramen, auto's met chauffeurs met bepaalde rijstijl, voertuigen met hoge snelheid en voertuigen die

in een groep rijden.

4. Van de controles in het kader van het MTV wordt in beginsel geen melding gemaakt door de KMar in het Bedrijfsprocessensysteem (BPS). Dit is anders wanneer er bijzonderheden zijn. Bijvoorbeeld als illegaliteit wordt geconstateerd dan wordt dit in het BPS opgenomen. Ook bij constatering van mogelijke strafbare feiten worden alle handelingen en ook de verkregen informatie in het BPS opgenomen.

Uit het BPS is wel het aantal gecontroleerde voertuigen en personen af te leiden. Daarbij worden geen persoonsgegevens verwerkt.

5. Op de vraag of de uitvoering van het MTV-controles door de Brigade Limburg intern wordt geëvalueerd antwoordde de minister ontkennend. Er is geen evaluatie op brigadeniveau. De KMar heeft wel op landelijk niveau een portefeuillehouder MTV. Deze is verantwoordelijk voor de procesbeschrijving van het MTV en de uitvoering daarvan. Elk kwartaal komen vertegenwoordigers van diverse districten, de staf en het opleidingscentrum bijeen om het MTV te bespreken. Daarna vindt terugkoppeling plaats naar de districten. De evaluatie van de Afdeling Onderzoeken Interne Beheersing van de Directie Planning & Control van de Staf van de Commandant van de Koninklijke Marechaussee van 17 augustus 2007 werd ter informatie meegezonden (zie Achtergrond, onder 2.).

6. Op de vraag hoeveel klachten er in 2008 werden ontvangen over het MTV door de Brigade Limburg gaf de minister aan dat dit er drie waren. Eén klacht had betrekking op gebruik van geweld bij aanhouding, één op discriminatie bij vreemdelingenbewaring en de derde op behandeling van een openstaande boete.

In 2007 heeft de Brigade Limburg in totaal 105.938 personen in het kader van het MTV gecontroleerd, in 2008 waren dit er 124.322.

7. Op de vraag hoeveel tijd de controle in het kader van het MTV vergt liet de minister weten dat dit varieert van vijf tot tien minuten. Uiteraard is dit afhankelijk van het aantal betrokken personen en of er bijzonderheden worden geconstateerd. De controle is zo ingericht dat de duur van het oponthoud zeer beperkt is.

c. Uitleg van de minister naar aanleiding van specifieke vragen over verzoekers klacht

Allereerst merkte de minister op dat de KMar veel waarde hecht aan het voorkomen van (de suggestie) van discriminatie. Met deze reactie op de klacht en met beantwoording van de door de Nationale ombudsman gestelde vragen wil hij duidelijk maken dat er bij controles in het kader van MTV geen sprake is van discriminatie. Uit wet en regelgeving is duidelijk dat iedereen die de grens passeert, Nederlanders en niet-Nederlander aan een MTV-controle kan worden onderworpen. Ook hebben de in de vreemdelingencirculaire

genoemde aanwijzingen voor selectie geen betrekking op de huidskleur.

De professionaliteit en kwaliteit van de werkwijze van de KMar functionarissen wordt onder meer gewaarborgd door training, opleiding, themadagen en terugkoppeling.

1. Op de vraag of kan worden nagegaan of verzoeker inderdaad zeer frequent is staande gehouden in het kader van het MTV liet de minister het volgende weten. Aan de hand van de huidige werkwijze kan op basis van het bedrijfsprocessensysteem niet worden vastgesteld hoe vaak verzoeker vanaf medio 2005 tot op heden daadwerkelijk aan controle is onderworpen. Als er geen bijzonderheden waren werd van de controle immers niets geregistreerd.

2. Uit het BPS blijken er wel een vijftal registraties te zijn op naam van verzoeker. Vier daarvan hebben betrekking op een MTV controle op 20 februari 2006. Registratie van het contact met verzoeker vond plaats omdat hij gesignaleerd stond in het opsporingsregister in verband met vier openstaande geldboetes. De andere had betrekking op een controle op 10 juli 2006. Bij deze controle werd hem een aankondiging van een beschikking uitgereikt wegens niet tijdige APK-keuring van zijn auto en van de mondelinge bedreiging met geweld tegen de ambtenaar van de KMar tijdens deze controle.

3. Dat verzoeker een keer driemaal per week is staande gehouden is niet uitgesloten. De controles worden op verschillende plaatsen door verschillende mensen gedaan. De kans op herkenning is daarmee kleiner. Uit het huidige systeem valt (zoals hiervoor al aan de orde is geweest) het aantal controles van verzoeker niet vast te stellen.

4. Over de selectiecriteria die bij verzoeker zijn toegepast bij de controle van 10 juli 2006 is niets terug te vinden in het destijds opgemaakte proces-verbaal. In het proces-verbaal is opgenomen dat er twee personen in de auto zaten. Van de slechte staat van de auto wordt later bij de controle pas melding gemaakt. Ook de huidskleur van beide personen komt pas later, na indiening van de klacht door verzoeker, aan de orde.

d. Bezoek medewerkers van de Nationale ombudsman aan een MTV-controle

1. Op 18 mei 2009 woonden twee onderzoekers van Bureau Nationale ombudsman een MTV-controle bij op de A2 ter hoogte van Eijsden. De KMar reed hen met de auto tot vlak bij de Belgische grens, waar twee motorrijders van de KMar stonden opgesteld. Het verkeer vanuit België raasde met een snelheid van 100 tot 130 km per uur voorbij.

De motoragenten deden de selectie. Dit deden zij bijzonder snel. Ze gingen achter de geselecteerde auto aan en geleidden hem naar de parkeerplaats waar het Mobiel Administratief Centrum (MAC) van de KMar stond en collega's aanwezig waren om de verdere controle van de passagiers en eventueel de auto te doen. Na de eerste selectie reden de medewerkers van de Bureau Nationale ombudsman achter de motorrijder naar de parkeerplaats en bleven daar als toeschouwers de controles volgen.

2. Vrijwel steeds waren er twee auto's in onderzoek. Met de meeste passagiers is niets aan de hand. Zij tonen hun identiteitskaart en mogen weer verder rijden. Het oponthoud duurt dan vijf tot tien minuten.

Een aantal keren werd door de controlerende KMar-functionaris via de telefoon het een en ander nagetrokken. In de anderhalf uur dat het bezoek duurde vonden er ongeveer twintig controles plaats. Eenmaal werd een jonge man naar het verhoorkamertje in de bus geleid omdat hij geen geldige identiteits- en/of reisdocument bij zich had.

3. De onderzoekers stelden vast dat de selectie steeds plaatsvond aan de hand van de criteria zoals hiervoor onder b3 omschreven kenmerken. Van controle op basis van huidskleur blijkt niet. De controles verlopen allemaal heel snel en de bejegening is correct. Er wordt steeds uitleg gegeven over de aard van de controle. Er is ook geen sprake van tegenwerking bij de reizigers. Iedereen laat de controle zonder problemen toe.

De beide motoragenten vertelden dat zij razendsnel moeten selecteren wie ze gaan staande houden. Staande houden op basis van huidskleur is vrijwel niet mogelijk omdat de huidskleur niet zichtbaar is als iemand met een vaart van 100 tot 120 km per uur voorbijkomt in een auto. Selectie op alleen de huidskleur gebeurt ook niet. Er wordt niet gewerkt met verrekijkers of nachtkijkers.

De onderzoekers stelden vast dat bij MTV-controles als deze langs de snelweg selectie op basis van huidskleur volstrekt niet mogelijk is.

4. De gegevens van degenen die gecontroleerd worden en waarbij geen bijzonderheden zijn geconstateerd, worden niet vastgelegd. Het kan dus zijn dat iemand op dezelfde dag een paar keer achterelkaar wordt gecontroleerd door verschillende KMar functionarissen op dezelfde plaats of op verschillende plekken.

Vastleggen van de kentekens van gecontroleerde auto's gebeurt niet op basis van, of in combinatie met het controleren van personen die worden staande gehouden. Het in het kader van de MTV om andere redenen of op andere wijze vastleggen van kentekens gebeurt uitsluitend in overeenstemming met de richtsnoeren van het College Bescherming Persoongegevens, waaronder die van juli 2009. Dit zou ook geen zin hebben, omdat de auto steeds door iemand anders gereden kan worden, aldus de KMar.

5. Het onderzoek werd afgesloten op het brigadekantoor te Maastricht. Hier konden de onderzoekers nog vragen stellen. Van dit bezoek werd een verslag gemaakt dat de KMar ter goedkeuring is toegezonden.

Beoordeling

Het is een vereiste van behoorlijk overheidsoptreden dat grondrechten worden gerespecteerd. Het discriminatieverbod is neergelegd in verdragen en de Grondwet. Het discriminatieverbod houdt voor overheidsinstanties in dat overheidsinstanties geen onderscheid mogen maken naar godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras of geslacht op welke wijze dan ook. Dit brengt mee dat ambtenaren bij hun optreden personen op grond van hun uiterlijk en/of afkomst niet in negatieve zin anders mogen behandelen dan andere personen. Ook de schijn van een dergelijk optreden moet worden vermeden.

1. Verzoeker klaagt er over dat hij vanwege zijn huidskleur steeds geselecteerd werd voor de MTV-controle. Verzoeker zelf kan niet precies aangeven hoe vaak en op welke data hij geselecteerd is voor controle. Uit de informatie van de KMar is gebleken dat verzoeker in 2006 in ieder geval tweemaal is staande gehouden in het kader van de MTV-controle. Daarmee is echter niet vastgesteld hoe vaak verzoeker is geselecteerd. Als er geen bijzonderheden zijn wordt er over de MTV-controle niets geregistreerd. Uit het onderzoek is gebleken dat de KMar vrijwel dagelijks MTV-controles houdt langs de A2 bij Eijsden Dit betekent dat een hoge frequentie van controle bij verzoeker niet is uitgesloten.

2. Een MTV-controle houdt in dat iedere persoon die met zijn voertuig de grens net is gepasseerd voor controle kan worden staande gehouden. Dit geldt voor Nederlanders en voor niet Nederlanders. De wetgever heeft een aantal handvatten in de vorm van selectiecriteria in de Vreemdelingencirculaire opgenomen (Zie Achtergrond, onder 1.) Deze criteria zijn uitgebreid met een aantal ervaringsgegevens. Deze criteria worden toegepast bij de selectie van alle grensgangers. Verzoeker die dagelijks dit traject reed liep in die zin een verhoogd risico staande te worden gehouden. In deze situatie gaat het er om in hoeverre verzoekers huidskleur een rol speelde bij de mogelijk hoge frequentie van staande houden.

3. Klachten over discriminatie dienen zeer ernstig te worden genomen. Wanneer er serieuze aanwijzingen zijn dat discriminatie plaatsvindt, dienen deze grondig te worden onderzocht. Juist bij een ernstige beschuldiging als deze is het ook in het belang van het bestuursorgaan en de betrokken persoon om de beschuldiging goed te onderzoeken en te achterhalen wat er is gebeurd. Daaruit kan immers blijken dat de klacht serieus is genomen, en eventueel dat de beschuldigingen onjuist of niet bewijsbaar zijn geweest. Om een goed beeld te krijgen van de werkwijze van de KMar bij de uitvoering van de MTV-controle is daarom ook door medewerkers van de Nationale ombudsman ter plaatse onderzoek gedaan.

4. Uit het onderzoek op locatie is duidelijk geworden dat de MTV-controles door de brigade Limburg-Zuid plaatsvinden langs de snelweg (de A2). Motoragenten doen deze selectie onder de voertuigen die met een snelheid tussen de 100 en 120 kilometer per uur voorbijrijden. Iedere grensganger kan worden staande gehouden. Maar om de controle doelmatig te laten verlopen, vindt de selectie zoveel mogelijk plaats aan de hand van

criteria genoemd in de vreemdelingencirculaire aangevuld met ervaringsgegevens. Huidskleur is daarbij niet als criterium genoemd. De huidskleur van de weggebruikers blijkt bovendien bij dit soort controles niet waarneembaar te zijn. Het is dan ook niet aannemelijk dat verzoekers huidskleur een rol heeft gespeeld bij de (frequente) selectie.

De selectie van verzoeker heeft ofwel op basis van andere kenmerken plaatsgevonden (bv. de staat van de auto) of was puur toevallig (iedere grensganger mocht worden aangehouden). De Nationale ombudsman komt op basis van vooral zijn onderzoek ter plaatse dan ook tot het oordeel dat niet is komen vast te staan dat de Koninklijke Marechaussee verzoekers grondrecht dat hij niet mag worden gediscrimineerd niet voldoende heeft gewaarborgd. De klacht van verzoeker is niet gegrond.

De onderzochte gedraging is behoorlijk.

Slotbeschouwing

De Nationale ombudsman acht het zeer begrijpelijk dat deze verzoeker, die zo vaak op weg naar zijn werk werd staande gehouden voor een MTV-controle zich gediscrimineerd voelde op grond van zijn donkere huidskleur. De manier waarop zijn klacht door de KMar aanvankelijk werd behandeld hielp ook niet bij het herstel van vertrouwen. Eerst werd in zijn klacht over discriminatie op grond van huidskleur door de KMar ongegrond verklaard omdat de selectie had plaatsgevonden op basis van het buitenlandse kenteken van zijn auto. Toen hij aantoonde dat hij een Nederlands kenteken had ging zijn klacht door naar de klachtencommissie. De klachtencommissie gaf het advies de klacht ongegrond te verklaren omdat verzoekers huidskleur wel een rol bij de selectie had gespeeld, maar dit niet het enige criterium kon zijn geweest. En uiteindelijk gaf de commandant van de KMar in de eindbeoordeling van de klacht duidelijk aan dat huidskleur absoluut geen rol had gespeeld. Ook de minister van Defensie was daar heel duidelijk over.

Aan de hand van het onderzoek bij de MTV-controle is klip en klaar gebleken dat de huidskleur van verzoeker bij de selectie van de auto's die op de snelweg voorbijreden met een vaart van 100 kilometer of meer niet vast te stellen was. In die zin is de Nationale ombudsman er van overtuigd dat in deze situatie huidskleur niet kon dienen als criterium.

Uit de reactie van de minister is duidelijk geworden dat door middel van opleiding, training, evaluaties en dergelijke(n) er alles aan wordt gedaan om discriminatie te voorkomen.

Het zou dan ook beter zijn als de KMar er geen onduidelijkheid over laat bestaan dat huidskleur geen selectiecriterium vormt bij controle op illegaliteit. En dit zou ook in de klachtbehandeling duidelijk gemaakt moeten worden.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van de Koninklijke Marechaussee te Limburg-Zuid, is niet gegrond.

INFORMATIEOVERZICHT

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

Verzoekers klachtbrief van 14 september 2007 aan de KMar;

Reactie van de KMar op de klacht van 26 september 2007;

Brief van verzoeker aan KMar van 19 oktober 2007;

Brief van de commandant van de KMar van 3 september 2008;

Verzoekschrift aan de Nationale ombudsman van 28 november 2008;

Brief van verzoeker van 27 februari 2009;

Reactie van de minister van Defensie op vragen van Nationale ombudsman van 9 december 2009 met als bijlage (vertrouwelijk):

- a. Overzicht grensovergangen voor MTV;
- b. Evaluatie m.b.t. Mobiel Toezicht Vreemdelingen van 28 augustus 2007;
- c. Indicatorenboekje;
- d. overzicht gecontroleerde personen in 2007 en 2008 bij de brigade Limburg Zuid.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

Vreemdelingenwet

Artikel 50

“1. De ambtenaren belast met de grensbewaking en de ambtenaren belast met het toezicht op vreemdelingen, zijn bevoegd, hetzij op grond van feiten en omstandigheden die, naar objectieve maatstaven gemeten, een redelijk vermoeden van illegaal verblijf opleveren hetzij ter bestrijding van illegaal verblijf na grensoverschrijding, personen staande te

houden ter vaststelling van hun identiteit, nationaliteit en verblijfsrechtelijke positie. Degene die stelt Nederlander te zijn, maar dat niet kan aantonen, kan worden onderworpen aan de dwangmiddelen als bedoeld in het tweede en vijfde lid. Bij algemene maatregel van bestuur worden de documenten aangewezen waarover een vreemdeling moet beschikken ter vaststelling van zijn identiteit, nationaliteit en verblijfsrechtelijke positie.

2. Indien de identiteit van de staande gehouden persoon niet onmiddellijk kan worden vastgesteld, mag hij worden overgebracht naar een plaats bestemd voor verhoor. Hij wordt aldaar niet langer dan gedurende zes uren opgehouden, met dien verstande, dat de tijd tussen middernacht en negen uur voormiddags niet wordt meegerekend.

3. Indien de identiteit van de staande gehouden persoon onmiddellijk kan worden vastgesteld en indien blijkt dat deze persoon geen rechtmatig verblijf geniet, dan wel niet onmiddellijk blijkt dat hij rechtmatig verblijf heeft, mag hij worden overgebracht naar een plaats bestemd voor verhoor. Hij wordt aldaar niet langer dan gedurende zes uren opgehouden, met dien verstande, dat de tijd tussen middernacht en negen uur voormiddags niet wordt meegerekend.

4. Indien nog grond bestaat voor het vermoeden dat de opgehouden persoon geen rechtmatig verblijf heeft, kan de in het tweede en derde lid bepaalde termijn door de Commandant der Koninklijke marechaussee respectievelijk door de korpschef, bevoegd ter plaatse waar die persoon zich bevindt, in het belang van het onderzoek met ten hoogste acht en veertig uren worden verlengd.

5. De in het eerste lid bedoelde ambtenaren zijn bevoegd de opgehouden persoon aan diens kleding of lichaam te onderzoeken, alsmede zaken van deze persoon te doorzoeken.

6. Bij algemene maatregel van bestuur worden nadere regelen gegeven omtrent de toepassing van de voorgaande leden van dit artikel."

Artikel 52

"De ambtenaren, belast met de grensbewaking, en de ambtenaren, belast met het toezicht op vreemdelingen, zijn bevoegd om, ter vervulling van hun taken, reis en identiteitspapieren van personen in te nemen, tijdelijk in bewaring te nemen alsmede om hierin aantekening te maken. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden hierover nadere regels gesteld.

Het reis- of identiteitspapier wordt aan de vreemdeling teruggegeven indien hij te kennen geeft Nederland te willen verlaten en hij ook daadwerkelijk vertrekt. Ingeval van uitzetting kan het reis- en identiteitspapier worden overgedragen aan de persoon belast met de grensbewaking in het land waar de toelating is gewaarborgd".

2. Vreemdelingencirculaire 2000

A2.1. Algemeen

"In Nederland worden aan de grensdoorlaatposten grenscontroles verricht om na te gaan of de betrokken personen, hun vervoermiddelen en de voorwerpen in hun bezit Nederland mogen binnenkomen dan wel verlaten."

A 2.4. Operationeel toezicht ter bestrijding van illegale immigratie.

"Het toezicht ter bestrijding van illegale immigratie is erop gericht illegaal verblijf, al dan niet in georganiseerd verband, in een zo vroeg mogelijk stadium tegen te gaan. (...) Om illegaal verblijf in een zo vroeg mogelijk stadium tegen te gaan, kunnen ingereisde personen na grensoverschrijding aan vreemdelingentoezicht worden onderworpen. Dit is onder meer het geval in internationale treinen en bij auto's die de Nederlandse grens zijn gepasseerd (...). Deze vorm van toezicht is uitsluitend toegestaan ten aanzien van

personen van wie mag worden aangenomen dat zij grensgangers zijn. Deze controles vinden plaats zodra dit redelijker wijze mogelijk is na grensoverschrijding en nog geen of slechts een geringe vermenging met het binnenlands reizigersverkeer heeft plaatsgevonden.

Deze controles vinden plaats in het kader van het zogenaamde MTV. MTV-controles kunnen worden uitgevoerd aan de grensovergangen en in een grensstrook tot drie kilometer achter de grens. De controle op doorgaande wegen en snelwegen wordt uitgevoerd binnen de driekilometerzone. Bij snelwegen kan de driekilometerzone worden overschreden tot aan de tweede afslag na grensoverschrijding. Het MTV op vaarwegen wordt eveneens uitgevoerd binnen de driekilometerzone. Deze zone kan worden overschreden tot de eerste afmeermogelijkheid. MTV-controles op de treinen worden uitgevoerd tot het punt waarop de ambtenaar belast met het toezicht op vreemdelingen van oordeel is dat niet langer aan het criterium - dat er geen of nagenoeg geen vermenging met binnenlands reisverkeer mag plaatsvinden - wordt voldaan.

Controles op inreizende personen leveren aanwijzingen op over de mate waarin op een bepaalde route sprake is van illegale immigratie. Het controlebeleid wordt op deze aanwijzingen afgestemd, zodat het toezicht zoveel mogelijk daar plaatsvindt waar de kans op confrontatie met illegale immigratie reëel is.

Alle personen, Nederlanders en niet-Nederlanders, waarvan mag worden aangenomen dat zij grensganger zijn, kunnen aan deze vorm van vreemdelingentoezicht worden onderworpen. Een redelijk vermoeden over illegaal verblijf speelt bij deze vorm van toezicht geen rol.

Een goed inzicht in de verkeersstromen, zowel op de snelwegen, de secundaire wegen als die van het internationale treinen en vliegverkeer, is een essentiële voorwaarde voor een doelmatig controlebeleid. Dit inzicht kan worden verkregen door observatie van de

verkeersstromen en analyse van de observatiegegevens. Rapportage omtrent de uitoefening van het MTV geeft uiteindelijk inzicht in de doelmatigheid van dit toezicht. Deze rapportage dient te vermelden: het totaal aantal geobserveerde voertuigen, het aantal gecontroleerde voertuigen/personen en het aantal treffers.

Op grond van aanwijzingen over illegale immigratie, verkregen van buitenlandse overheidsinstanties, kan te allen tijde worden overgegaan tot deze vorm van vreemdelingtoezicht. Ook eigen ervaringsgegevens van de KMar, gebaseerd op de hierboven genoemde werkmethode, zijn voldoende aanknopingspunt om over te gaan tot controles.

De controle op auto's die de Nederlandse grens zijn gepasseerd, richt zich met name op de kleinere personenbussen en op personenauto's met overmatige belading van personen of bagage. Auto's met buitenlandse kentekens, kunnen te allen tijde steekproefsgewijs worden gecontroleerd. De staat van onderhoud van een voertuig, het type voertuig, geblindeerde ruiten, de rijstijl van de chauffeur, de snelheid van het voertuig en het (kennelijk) bij elkaar horen van meerdere voertuigen, kunnen een rol spelen bij de steekproefsgewijze keuze van te controleren voertuigen.

Bij een controle in internationale treinen worden in beginsel alle grensgangers gecontroleerd. Indien daarvoor de tijd ontbreekt, kan ook hier een steekproefsgewijze controle plaatsvinden. Daarbij kan de hoeveelheid meegenomen bagage een rol spelen. Ook grotere groepen of gezinnen die (kennelijk) gezamenlijk reizen kunnen voorwerp van controle vormen.

Bij een controle op internationaal (intra-Schengen) vliegverkeer worden in beginsel alle grensgangers gecontroleerd. Indien daarvoor de tijd ontbreekt, kan ook hier een steekproefsgewijze controle plaatsvinden. Indien ervaringsgegevens of andere informatie aanleiding vormt tot controles van vliegverkeer vanuit een specifiek herkomstland, dient zoveel mogelijk sprake te zijn van evenredigheid waar het gaat om controles van verschillende luchtvaartmaatschappijen."